

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/90/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313218605
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2313218605.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členov senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Martina Holiča v právnej veci žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej: H. L., nar. XX. E. XXXX, bytom L. XXX, F., zastúpenej: Y. L., nar. X. R. XXXX, bytom L. XXX, F., o 1.236,75 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 2. februára 2015 č. k. 8C/267/2013-108 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť jej sumu 1.236,75 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 29. októbra 2010 do zaplatenia. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté tak, že žalovanej náhrada trov konania nebola priznaná. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 40 ods. 1, 3, § 52 ods. 1 až 4, § 100 ods. 1, 2, § 101, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2, § 544 ods. 1, 2 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 1, § 2 písm. a/, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 ZoSÚ (zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov), § 101 ods. 2 O. s. p. (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016). Vecne zdôvodnil, že podľa tvrdenia žalobkyne jej právna predchodkyňa (Consumer Finance Holding a.s.) mala so žalovanou uzavrieť zmluvu o pôžičke dňa 22. júla 2009, ktorej uzavretie žalovaná namietala, pre absenciu jej podpisu na zmluve. V zmluve v časti „podpis klienta“ nebol obsiahnutý podpis žalovanej (uvedený text znel nasledovne „viď žiadosť“). Žalovanou bola podpísaná len žiadosť o poskytnutie pôžičky, ktorá však neobsahovala obsahové náležitosti zmluvy o pôžičke. Text uvedených dvoch listín nebol zhodný. V niektorých častiach listín bol text nečitateľný. Súd prvej inštancie kvalifikoval zmluvu o spotrebiteľskom úvere ako tzv. typovú zmluvu, vrátane jej všeobecných obchodných podmienok, ktoré boli vopred pripravené právnu predchodkyňou žalobkyne, bez účasti žalovanej ako spotrebiteľa, pre vopred neurčitý, široký okruh spotrebiteľov, bez možnosti z ich strany zásadným spôsobom do zmluvy zasiahnuť, už vôbec nie do všeobecných podmienok, príp. ich meniť, okrem výšky úveru, splátok a doby splatnosti. Nejednalo sa teda o podmienky individuálne dojednané. Uvedený poznatok vyplýval aj z úradnej činnosti súdu prvej inštancie, keď žalobkyňa vystupovala opakovane vo viacerých sporoch, v ktorých sa menili len žalovaní, pričom formy zmlúv boli v podstate rovnaké, vrátane úverových podmienok (napr. sp. zn. 8C/201/2013, 8C/88/2013 a 8C/125/2014). Hoci ustanovenie § 40 ods. 3 O. z. pripúšťa, aby podpisy účastníkov zmluvy neboli na jednej listine, v danom prípade uvedené zákonné ustanovenie nie je možné aplikovať. Z porovnania obsahu žiadosti podpísanej žalovanou a zmluvy

podpisanej žalobkyňou, vyplýva, že ich obsah nie je totožný (napr. predschválená výška pôžičky, v zmluve je schválená výška, obdobne tomu bolo pri výške splátky). V žiadosti nie je ostatný text, ktorý je v zmluve, ani všeobecné obchodné podmienky. V dolnej časti zmluvy bol obsiahnutý text, že riadnym vyplnením a podpísaním zmluvy (zmluvnými stranami) uzavrela spoločnosť s klientom zmluvu, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú podmienky a všeobecné obchodné podmienky. Zmluvné strany vyhlasujú, že zmluvu a jej súčasti prečítali, bola uzatvorená slobodne, vážne, po vzájomnom prerokovaní, je výrazom ich vôle, jej obsahu a na dôkaz toho pripájajú svoje podpisy. Pod uvedeným textom bol však len podpis právnej predchodkyne žalobkyne. Pri podpise žalovanej bol odkaz na žiadosť, datovanú o dva dni skôr. Ak zmluvu žalovaná nepodpísala, nemohla ani potvrdiť text v nej uvedený. Žalovaná a právna predchodkyňa žalobkyne podpísali odlišný text zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že zmluva nebola uzavretá v písomnej forme a preto podľa § 4 ods. 1 ZoSÚ a § 40 ods. 1 O. z. je absolútne neplatná. Na absolútnu neplatnosť bol súd prvej inštancie povinný prihliadnuť z úradnej povinnosti. Z neplatného právneho úkonu vzniká len právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. V danom prípade ide o sumu 1.350 eur, ktorá bola právnu predchodkyňou žalobkyne žalovanej poskytnutá. Uvedený nárok žalobkyne súd prvej inštancie však kvalifikoval ako premlčaný, pretože na premlčanie musel prihliadať podľa § 5b ZoOS (zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov) z úradnej povinnosti. ZoOS neobsahoval prechodné ustanovenia a preto bolo nutné aplikovať jeho ustanovenie. Právna predchodkyňa žalobkyne v čase podpisovania zmluvy musela mať vedomosť o jej neplatnosti, vzhľadom na absenciu podpisu žalovanej. Keďže išlo o plnenie z neplatnej zmluvy, platila dvojročná subjektívna lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia. Okrem nej uplynula aj objektívna trojročná lehota, odkedy bolo plnenie poskytnuté, v roku 2012, keďže právna predchodkyňa žalobkyne podala žalobu na súde až 19. júla 2013. Z dôvodu, že nebola uzavretá písomná zmluva o spotrebiteľskom úvere, žalobkyni nevzniklo právo požadovať úroky z úveru ani poplatky. Žalobkyňa nepreukázala ani platné dojednanie o zmluvnej pokute a preto sa s týmto plnením nemohla dostať do omeškania. Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie označil rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 402/2013, ktoré vychádza zo záveru, že je daná aplikácia zákonnej úpravy premlčania podľa ustanovení O. z.. Z dôvodu premlčania nároku žalobkyne bola tak žaloba v plnom rozsahu ako nedôvodná zamietnutá. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p., na základe ktorého vzniklo úspešnej žalovanej právo na náhradu trov konania, ktoré si neuplatnila. Náhrada trov konania jej preto priznaná nebola.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc jeho zmenu vyhovením žalobe, alternatívne jeho zrušením a vrátením veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dôvodila nesprávnym právnym posúdením veci a nedostatočne zisteným skutkovým stavom. Namietala aplikáciu ustanovenia § 5b ZoOS, ktorou dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), k porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1, 2 ústavy SR a čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, k porušeniu ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci podľa čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, k narušeniu práva na majetok a ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu o ochrane ľudských práv a základných slobôd, k porušeniu práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu podľa čl. 46 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako i k porušeniu zásady rovnosti účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Na podporu svojej argumentácie poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/95, sp. zn. PL. ÚS 36/95 a sp. zn. III. ÚS 348/06. Aplikáciou ustanovenia § 5b ZoOS na prebiehajúce konanie, bez zohľadnenia, za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom, ako i zohľadnenia obdobia podania návrhu na začatie konania, došlo k zotretiu princípov právnej istoty, ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a k závažnému zásahu do majetkových práv veriteľa. Dotknutým ustanovením zákonodarcia fakticky zlegalizoval postavenie súdu ako advokáta dlžníka. Porušil tým právo na prístup k nestrannému súdu a narušil zásadu rovnosti účastníkov konania i nestrannosti súdu, prejavujúcu sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd. V oblasti ochrany spotrebiteľa sa postupuje paternalisticky a v rozpore so zásadou právo patrí bdelym. Spotrebiteľ je tak neprípustne zvýhodňovaný v porovnaní s veriteľom. Priamou aplikáciou § 5b ZoOS došlo k porušeniu zásady obsiahnutej v čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorej výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou SR. Vzhľadom

na uplatňovaný nárok žalobou dňa 19. júla 2013, žalobkyňa nemôže súhlasiť s právnym posúdením súdu prvej inštancie, keďže ustanovenie § 5b ZoOS nadobudlo účinnosť až 1. mája 2014. Žalobkyňa nesúhlasila s konštatovaním súdu prvej inštancie o odlišnosti obsahu zmluvy a obsahu žiadosti podpísanej žalovanou. Poukázala na ustanovenie § 40 ods. 3 O. z.. Zmluvné strany sa dohodli na výške pôžičky, ako i výške mesačnej splátky, tiež na ďalších obsahových náležitostiach zmluvy. Žalovaná svojím podpisom vyjadrila súhlas s obsahom zmluvy i so všeobecnými obchodnými podmienkami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Zmluva o pôžičke ani úverová zmluva nevyžadujú pre svoju platnosť písomnú formu, nemohlo teda dôjsť k bezdôvodnému obohateniu. Ak súd prvej inštancie považoval určité dohodnuté podmienky za neplatné, nemusel na nich prihliadať. Nemohol však predmetnú zmluvu považovať v celom rozsahu za neplatnú. K ukončeniu zmluvy došlo listom z 20. októbra 2010, teda premlčacia doba začala plynúť najskôr 21. októbra 2010, v dôsledku čoho ku dňu podania žaloby 19. júla 2013 premlčacia doba neuplynula ani podľa ustanovení O. z..

3. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu zdôraznila, že zmluvu o pôžičke nepodpísala, iba žiadosť, preto nemohlo dôjsť k uzatvoreniu platnej písomnej zmluvy. Súhlasila s rozhodnutím súdu prvej inštancie.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. Podľa § 470 ods. 1, 2 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť CSP. Odvolací súd, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP už podľa tohto zákona. Keďže odvolania boli podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky ich prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p.. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov konania, ktoré začalo ale neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 177/2014 z 18. augusta 2016).

7. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, ktorým konštatoval premlčanie dlhu žalobkyne.

8. Odvolacia námietka žalobkyne, že predmetná zmluva pre svoju platnosť nevyžadovala písomnú formu nebola dôvodná. Predmetná zmluva spĺňala definičné znaky spotrebiteľského úveru, ktorým sa podľa § 2 písm. a/ ZoSÚ rozumelo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere i vo forme pôžičky. Rovnako boli naplnené aj definičné znaky zmluvných strán podľa § 3 ods. 1, 2 ZoSÚ, keďže veriteľom bola právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Ustanovenie § 4 ods. 1 ZoSÚ jednoznačne stanovovalo obligatórnu písomnú formu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pod sankciou neplatnosti. Preto poukaz žalobkyne, že zmluvné strany sa dohodli na určitých obsahových náležitostiach zmluvy, bol bez právneho významu, keďže rozhodujúce boli prejavy vôle zmluvných strán v písomnej forme.

9. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment

prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa, ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

10. Prioritne bolo potrebné vychádzať zo základnej požiadavky, že každá spotrebiteľská zmluva má vyjadrovať rešpekt k dodržiavaniu všeobecných zásad spotrebiteľského práva, a to náležitou obsahovou aj formálnou úpravou zmluvných podmienok, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne nenarušujú zmluvnú rovnováhu strán v neprospech spotrebiteľa. Práve jednoznačnosť a určitosť zmluvných podmienok má zásadne vyvážiť silnejšie postavenie dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy.

11. V konaní nebolo sporné, že žalobkyňa nepodpísala predmetnú zmluvu 22. júla 2009 (ktorá obsahovala v rubrike „podpis klienta“ len odkaz na podpis žalobkyne na inej listine označenej ako žiadosť). Samotný formulár zmluvy obsahovo i formálne predstavoval dvojstranný právny úkon (nie jednostranný právny úkon akceptácie žiadosti jednej zmluvnej strany), o čom svedčila i časť zmluvy označená ako vyhlásenie zmluvných strán a vymedzený priestor pre podpisy oboch zmluvných strán.

12. Súčasťou predmetnej zmluvy mali byť aj všeobecné obchodné podmienky, predstavujúce obsahovo i formálne náročný text, znevýhodňujúci spotrebiteľa vytvoriť si pri podpise zmluvy, jednoznačný a správny úsudok, čím je značne znevýhodnený v porovnaní s druhou zmluvnou stranou, ktorá zmluvu vytvorila (aj s ohľadom na jej profesionálnu skúsenosť, znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, i lepšiu vyjednávaciu silu), bez možnosti ovplyvnenia obsahových a formálnych náležitostí zmluvy, vrátane formulácie textu všeobecných obchodných podmienok. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 O. z. neunesla dôkazné bremeno preukázania opaku, teda, že žalovaná mala možnosť oboznámiť sa pred podpisom žiadosti so zmluvnými a všeobecnými obchodnými podmienkami, zmluvné ustanovenia, vrátane všeobecných obchodných podmienok, nebolo možné považovať za individuálne dojednané. Formulárový charakter mala i žiadosť o poskytnutie pôžičky a pokiaľ žalobkyňa poukazovala na súhlas žalovanej s obsahom zmluvy i všeobecnými obchodnými podmienkami, ktoré mali byť jej neoddeliteľnou súčasťou, nepreukázala, že tieto všeobecné obchodné podmienky, ako i obsah zmluvy, boli pripojené k žiadosti a predložené žalovanej, ktorá namietala ich zrozumiteľnosť a vedomosť o ich obsahu. Z porovnania predmetných dvoch listín, žiadosti o poskytnutie pôžičky z 20. júla 2009 a Zmluvy o poskytnutí pôžičky z 22. júla 2009, vrátane všeobecných obchodných podmienok, upravujúcich nie ustanovenia vysvetľujúceho charakteru, ale právne významné ustanovenia o vzniku zmluvy, obsahu - základné práva a povinnosti zmluvných strán, vrátane zániku zmluvy, predstavujú obsahovo odlišné prejavy vôle navrhovateľa zmluvy a jej adresáta. Preto ak žiadosť o poskytnutie pôžičky bola považovaná právnou predchodkyňou žalobkyne za návrh na uzavretie zmluvy, listina označená ako zmluva o poskytnutí pôžičky predstavovala prijatie návrhu, ktoré obsahovalo dodatky a iné zmeny, ktoré podľa § 44 ods. 2 O. z. sa považujú za nový návrh, ktorý už žalovanej na jeho akceptáciu predložený nebol. Nejednalo sa tak o prejavy vôle zmluvných strán, ktoré by boli obsahovo zhodné a preto uzavretie písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere nebolo v konaní preukázané.

13. Zmluvná sloboda spotrebiteľa pri určovaní, ktoré ustanovenia budú uvedené v zmluve a ktoré vo všeobecných podmienkach (prílohách) je iluzórna, keďže listiny vo formulárovej podobe pripravuje veriteľ. Argument, že spotrebiteľ je slobodný v tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, nie je namieste vzhľadom na to, že v jednotlivých odboroch podnikania postupujú spravidla zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, odsúdil by sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania služieb. Nič také po spotrebiteľovi spravodlivo požadovať nemožno. Od jeho zmluvných partnerov však naopak požadovať možno, aby sa vo svojej činnosti správali voči spotrebiteľovi poctivo (uvedené už odznelo v rozsudku Okresného súdu Chebe sp. zn. 15C/410/2009). Z dôvodu, že obligatórnou formou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podľa zákona, bola písomná forma, jej nedostatok mal za následok absolútnu neplatnosť zmluvy. Súčasťou zmluvy boli aj vyššie uvedené všeobecné obchodné podmienky (podľa tvrdenia žalobkyne boli jej neoddeliteľnou súčasťou) a preto zmluva ako celok podliehala písomnej akceptácii zo strany žalovanej (ktorá podpísala len písomnú žiadosť, bez následných dodatkov a obsahových zmien v zmluve vyhotovenej veriteľom).

14. Žalobkyňa s poukazom na uvedené neuniesla dôkazné bremeno preukázania uzavretia platnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 ZoSÚ a § 40 ods. 1 O. z., pričom podľa § 44 ods. 2 O. z. zmluva nepredstavovala prijatie návrhu.

15. Zákonodarca novelou ZoOS (zákonom č. 102/2014 Z. z.) podstatným spôsobom modifikoval nazeranie na postavenie slabšej strany v právnych vzťahoch, tak vo sfére hmotnoprávnej, ako i procesnoprávnej. Celkový trend v legislatíve nasleduje modifikované vnímanie tradičného ústavného princípu rovnosti subjektov v právnych vzťahoch. Nepochybne ide o legislatívne vyjadrenie princípu ochrany slabšej strany a to spotrebiteľa v právnych vzťahoch. Komplexné nastavenie spoločenských procesov v oblasti ochrany spotrebiteľa po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie smeruje k maximalizácii ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany v právnych vzťahoch. Ustanovenie § 5b ZoOS normuje predovšetkým procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy a preto má charakter procesnoprávny. Hoci samotné premlčanie má hmotnoprávny charakter, procesná povaha ustanovenia § 5b ZoOS vyplýva z jeho samotného znenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia (ktoré by účinky dotknutého ustanovenia posúvalo na veci napadnuté po účinnosti predmetnej právnej úpravy) platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Preto ak v čase rozhodovania súdu v danej veci bolo účinné ustanovenie § 5b ZoOS, súd prvého stupňa bol povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr (t. j. pred účinnosťou novely ZoOS), ide o tzv. režim okamžitej aplikability, ktorý sa uplatňuje pri procesných predpisoch (procesná norma bez ohľadu na mieru legislatívneho vyjadrenia tohto pravidla, pôsobí odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch).

16. Ak teda platí, že právna norma § 5b ZoOS má procesný charakter a zákonodarca nestanovil osobitný právny režim intertemporality (prechodného obdobia), má súd prihliadať na premlčanie práva ex offo vo všetkých, aj pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia začatých konaniach, podliehajúcich hypotéze tejto právnej normy. Pri absencii konkrétneho intertemporálneho pravidla sa musí vychádzať zo zásad ústavnokonformného výkladu. Kto márne nechá uplynúť premlčaciu lehotu, ktorej dĺžka ani režim sa nijako novou úpravou nemenili, jeho právo sa už o zložku právneho nároku oslabilo, hoci podmienene (úplne až účinným dokonaním premlčania v súdnom konaní). Podstatné ale je, že žiadne právo týmto za účinnosti starej právnej úpravy veriteľ nenadobudol a nebola tak porušená jeho dôvera v právo, pretože musel počítať s tým, že svoje právo stratí a to výlučne v dôsledku svojej nebanlivosti. Za legitímne očakávania nemožno považovať „spoľahnutie sa“ na „právnu slabosť“ protistrany (konkrétne spotrebiteľa), v dôsledku ktorej by sa námietka premlčania neuplatnila (uvedené už odznelo v odbornom článku Doc. JUDr. Mareka Števéčka, PhD.). Ak veriteľ nechá márne lehotu uplynúť, nemôže legitímne očakávať prakticky nič, pretože jeho právo na súdnu ochranu stratilo vlastnosť žalovateľnosti.

17. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval aj Najvyšší súd SR (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6 M Cdo/9/2012, uznesenie z 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo/1/2012, uznesenie sp. zn. 5 Cdo/61/2012). Zásada, podľa ktorej právo patrí bdelym, musela tak ustúpiť princípom ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany. Argumentácia žalobkyne, namietajúca správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie o premlčaní pohľadávky a aplikácii ustanovenia § 5b ZoOS, preto nemohla obstáť a súd prvej inštancie bol povinný z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie dlhu (aj bez námietky žalovanej).

18. Odvolací súd sa stotožnil s aplikáciou ustanovenia § 107 ods. 1,2 O. z. na súdnu vec, upravujúceho dvojiročnú subjektívnu a trojiročnú objektívnu premlčaciu dobu. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval nárok uplatnený žalobkyňou ako premlčaný, keďže obidve lehoty uplynuli pred podaním žaloby na súde prvej inštancie (19. júla 2013). Súd prvej inštancie preto žalobu dôvodne zamietol. Vzhľadom na nepreukázané uzavretie platnej zmluvy, žalobkyňou tvrdené ukončenie zmluvy nemohlo byť právne významné pre plynutie premlčacej doby.

19. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Týkalo sa to aj rozhodnutia o náhrade trov konania úspešnej žalovanej. Súd prvej inštancie dôvodne aplikoval ust. § 142 ods. 1 O. s. p., na základe, ktorého vzniklo žalovanej právo na náhradu trov konania. Vzhľadom k tomu, že žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila a zo spisu vznik trov konania tejto účastníčky nevyplýval, žalovanej náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie dôvodne nebola priznaná.

20. Z dôvodu, že žalovaná bola úspešná aj v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP, vzniklo jej právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

21. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.